

Umeå kommun

Rektorerna vid Ersängsskolan

Beslut för grundskola med särskoleelever

efter tillsyn av Ersängsskolan
i Umeå kommun

Tillsyn i Ersängsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Umeå kommun under hösten 2012 och våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Ersängsskolan besöktes av Skolinspektionen den 24 – 25 oktober 2012.

Fakta om skolan

Ersängsskolan är belägen i bostadsområdet Östra Ersboda cirka sex kilometer nordväst om centrala Umeå. Detta läsår finns 412 elever på skolan. Utbildningen omfattar förskoleklass, grundskola årskurserna 1-9 och grundsärskola årskurserna 1-10. Fritidsverksamheten är lokalmässigt integrerad med grundskolans årskurser 1-5. Därutöver finns en grupp kallad Omega som är en verksamhet företrädesvis riktad till elever i åk 6-9 med olika funktionsnedsättningar och som har hela Umeå som upptagningsområde. Omega fungerar som en särskild undervisningsgrupp tillhörande Ersängsskolan.

Eleverna i grundskolans årskurser 1-9 är organiserade i årskursvisa klasser och eleverna i grundsärskolan samt den särskilda undervisningsgruppen Omega är organiserade i åldersblandade grupper. Den pedagogiska personalen arbetar i arbetslag. Totalt finns nio arbetslag vid Ersängsskolan.

Skolan leds av tre rektorer. En rektor ansvarar för förskoleklass, grundskolans årskurser 1-5 samt grundskolans årskurser 6-9 avdelningarna Beta och Gamma. Den andra rektorn ansvarar för grundsärskola årskurser 1-10 samt grundskolans årskurser 6-9 avdelningarna Alfa och Delta. Skolområdeschef för Ersboda skolområde ansvarar för den särskilda undervisningsgruppen Omegas elever.

På skolan finns många kulturer och nationaliteter representerade. Cirka 50 procent av eleverna har annat modersmål än svenska.

Kunskapsresultat

Det saknas sammanställningar av elevernas måluppfyllelse i olika årskurser och ämnen år 2012 för de yngre årskurserna i grundskolan och för grundsärskolans elever. De resultat som redovisas till Skolinspektionen är resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 6 i grundskolan.

Kunskapsresultaten för eleverna i grundskolans årskurs 9 avseende genomsnittligt meritvärde och andel elever som når målen i alla ämnen har under de senaste tre åren legat betydligt lägre än genomsnittet i Umeå kommun och i riket. Av de kunskapsresultat som redovisas år 2012 framgår att endast 67

procent av eleverna i årskurs 9 på Ersängsskolan nådde kunskapskraven i alla ämnen. Motsvarande siffra för Umeå kommun var 78 procent och för riket 77 procent. Elevernas genomsnittliga meritvärde samma år var 202,1 jämfört med Umeå kommun 215,2 och riket 211,4. Det finns också skillnader mellan flickor och pojkars måluppfyllelse på Ersängsskolan. Av flickorna nådde 70 procent målen i alla ämnen medan motsvarande siffra för pojkarna var 64 procent år 2012.

Helhetsbedömning

Huvudmannen och skolan har en skyldighet att ge varje elev möjligheter att nå kunskapskraven för utbildningen. Alla elever ska ges den stimulans och ledning som de behöver i sitt lärande för att kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Ansvaret innebär också en skyldighet att kontinuerligt följa upp och analysera såväl de enskilda elevernas som verksamhetens resultat, för att därmed kunna sätta in adekvata åtgärder för en ökad måluppfyllelse.

De resultat som redovisas för Ersängsskolan visar att skolan har en låg måluppfyllelse. År 2012 var andelen elever som nådde målen i alla ämnen i grundskolans årskurs 9 endast 67 procent. För grundskolans yngre åldrar och för grundsärskolan redovisas inga kunskapsresultat.

Enligt läroplanen har rektorn ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har även ett särskilt ansvar för att resursfördelning och stödåtgärder anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör.

Skolinspektionen bedömer det angeläget att rektorerna följer upp och utvärderar måluppfyllelsen så att förändringar i måluppfyllelsen sammantaget per årskurs och över tid synliggörs. För att rektorerna ska kunna utvärdera och sammanställa resultaten på skolnivå behöver lärarna förbättra arbetet med att bedöma elevernas kunskapsutveckling i de skriftliga omdömena i förhållande till kursplanernas krav. För att säkerställa att elever i behov av särskilt stöd får rätt stöd behöver rektorerna även övergripande och regelbundet följa upp och utvärdera det särskilda stöd som ges och påvisa om insatserna fått avsedd effekt inte bara på individnivå utan även på skolövergripande nivå. Utifrån skolans låga måluppfyllelse är det särskilt viktigt att arbetet med vidtagna stödinsatser utvärderas i syfte att förbättra resultaten.

Vid intervjuer, besök och dokumentstudier framkommer att Ersängsskolan arbetar aktivt för att skapa en trygg och god studiemiljö för eleverna, något som också bekräftas av de enkäter som skolan genomför. Utifrån att det vid tillsynsbesöket framkom att det finns elever som upplever att ingenting görs samt att det förebyggande och aktiva arbetet för att motverka kränkningar inte

alltid är känt hos all personal och alla elever så vill Skolinspektionen understryka att skolans förebyggande och aktiva värdegrundsarbete behöver förtydligas och klargöras för att kunna vara ett stöd för alla i verksamheten.

Vid Ersängsskolan behöver ledningsansvaret tydliggöras så att elever i grundskolans årskurser 6-9 vet vem som är deras rektor. Vidare måste ledningsansvaret för den särskilda undervisningsgruppen Omega överensstämma med skollagens krav.

Skolinspektionen har vid tillsyn av skolenheter i Umeå kommun, däribland Ersängsskolan, bedömt att det finns anledning att närmare granska om huvudmannen uppfyller de författningskrav som gäller rektorsansvar i samband med en skolenhets placering av en elev i någon av kommunens särskilda undervisningsgrupper exempelvis Björken eller de internationella klasserna på Hedlundaskolan. Skolinspektionen har för avsikt att redovisa bedömningen av denna del i det kommunövergripande skolbeslutet.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Umeå kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 1 mars 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Umeå kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Rektorerna och lärarna i grundskolans årskurser 6-9 behöver se till att läroplanens mål samt kursplanernas mål, syfte och kunskapskrav blir tydliga för eleverna i samtliga ämnen eleverna får undervisning i.

Motivering

Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och dess vårdnadshavare har.

Vid intervjuer med rektorer, lärare och elever framkommer att några av lärarna informerar eleverna om vad de ska lära sig i grundskolan och vilka kunskapskrav de ska uppnå men att det varierar mellan ämnen, ämnesområden och årskurser hur bra det fungerar. Lärare i grundskolans årskurser 6-9 uppger att de ännu inte fullt ut är trygga med de nya kursplanerna och är medvetna om att informationen behöver bli bättre. Detta är särskilt viktigt mot bakgrund av att

det vid skolan finns många elever med annan språklig och kulturell bakgrund än svenska, vars föräldrar har annat modersmål än svenska och som behöver få information om skolans mål och riktlinjer.

Författning

4 kap. 14 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Umeå kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna i grundskolan måste tillförsäkras ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt information i frågor som rör dem.

Motivering

Enligt skollagen och läroplanen ska elever ges inflytande över utbildningen. Inflytandet ska anpassas efter elevernas ålder och mognad. Läraren ska se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Läraren ska tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen och svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer.

Vid intervjuer med rektorer, personal och elever från grundskolan framkommer att det i klasser förekommer att elever och lärare diskuterar hur arbetet kan genomföras och där elevers initiativ tas tillvara, men det är mer kopplat till enskilda lärare än som en medveten strategi från skolans sida. När det gäller undervisningens innehåll och arbetssätt visar intervjuerna att inflytandet många gånger är begränsat och mer handlar om elevers möjlighet att välja mellan olika aktiviteter. Som tidigare beskrivits behöver arbetet med att informera samt förklara mål och kunskapskrav förbättras. Det är svårt att ta ansvar för och att kunna utöva inflytande över undervisningen om eleverna inte vet vad det är de ska lära sig. Skolinspektionen vill betona att det är skolans ansvar att se till att eleverna stimuleras att engagera sig i sin egen utbildning. Genom att i högre grad uppmuntra eleverna att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen kan de utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Författning

4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar.

Trygghet och studiero

Bedömning

Umeå kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Skolans åtgärder som genomförs för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling måste tydliggöras för elever och personal på grundskolans årskurser 6-9.
- Skolans plan mot kränkande behandling måste omfatta alla skolformer och konkret beskriva det förebyggande arbete som ska vidtas utifrån en aktuell kartläggning. Planen behöver också omfatta en redogörelse för hur de planerade åtgärderna från föregående år genomförts.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Vid varje skolenhet ska det finnas en plan mot kränkande behandling. Den ska utarbetas på nytt varje år och i det arbetet ska eleverna finnas med. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Skrivningarna ska utgå ifrån en tydlig kartläggning av situationen på skolan och konkret beskriva vilka åtgärder som ska vidtas under året för att stärka skolans värdegrundsarbete och komma tillrätta med missförhållanden. En redogörelse för hur åtgärderna har genomförts ska också finnas med i efterkommande års plan.

Av dokumentation framgår att Ersängsskolan genomför många olika aktiviteter som ett led i att motverka kränkande behandling som exempelvis värdegrundsövningar, temadagar och liknande. Skolans elevhälsoteam följer också kontinuerligt upp händelser och incidenter. På skolan finns kamratstödjare som med stöd av vuxna diskuterar relationer och händelser för att förebygga och upptäcka kränkande behandling. Vid intervjuer framkommer dock att det finns elever som känner sig kränkta och som informerat lärare och rektorer om händelser som inträffat men upplever att ingenting görs för att motverka kränkningarna. Enligt rektorerna så pågår ett arbete i alla de fall av kränkningar som skolledningen känner till. Vid intervjuer framkommer vidare att även personal i grundskolans årskurser 6-9 inte heller alltid har kännedom om hur det aktiva arbetet för att förhindra fortsatta kränkningar fortgår. Skolinspektionen vill betona att huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Skolans rektorer måste informera både elever och personal om det fortlöpande arbete som genomförs för att motverka kränkningar och arbeta emot att elever

känner sig kränkta. Skolinspektionen vill understryka att skolan förebyggande och aktiva värdegrundsarbete behöver förtydligas och klargöras för att kunna var ett stöd för alla i verksamheten.

Ersängsskolan har en likabehandlingsplan, som också innehåller en plan mot kränkande behandling, för förskoleklassen och grundskolan årskurser 1-5 samt en plan mot kränkande behandling för grundskolans årskurser 6-9 och grundsärskolans årskurser 6-10. Av planerna framgår att en kartläggning av skolans behov genomförs med hjälp av olika metoder men det framgår inte att de främjande och förebyggande insatser som vidtas detta läsår är kopplad till aktuell kartläggning. Insatserna är generella och allmänt beskrivna och inte konkreta utifrån skolans aktuella behov detta läsår. I planen framgår också hur personalen ska agera vid akuta situationer av kränkande behandling. Dock saknas en redogörelse för hur de planerade åtgärderna från föregående läsår har genomförts, vilket enligt skollagen ska tas in i efterföljande års plan. Det framgår inte heller om planen omfattar de elever som går i grundsärskolans årskurser 6-10.

Ett anmälningsärende dnr. 41-2012:4990 utreds av Skolinspektionen separat.

Författning

6 kap. 7-8 och 10 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Umeå kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- I skolans åtgärdsprogram måste tydligare framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Rektorerna för grundskolans årskurser 6-9 måste fatta beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång enligt författningarnas krav för elever som får sin undervisning i den särskilda undervisningsgruppen Omega.

Motivering

Enligt skollagen ska den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i skolsituationen anmäla det till rektor. Rektor ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds samt att beslut fattas om åtgärdsprogram ska utarbetas eller inte. Åtgärdsprogrammen ska ange vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Vidare ska rektor, om det finns särskilda skäl, fatta beslut om det särskilda stödet ska ges i en särskild undervisningsgrupp än den grupp som elev normalt tillhör. Om det särskilda

stödet för eleven inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar får rektor också fatta beslut om eleven behöver en anpassad studiegång, vilket innebär avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen.

Inom skolområdet finns en rutin upprättad för hur arbetet med elever i behov av särskilt stöd ska bedrivas. En anmälan av elevens behov skickas till rektorn eller elevhälsoteamet som tillsammans med handledaren går igenom de aktuella behoven och ser till att en utredning görs. Rektorn beslutar om åtgärdsprogram ska upprättas. Specialpedagogerna utformar åtgärdsprogrammen på grundskolan.

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av är av varierad kvalitet. I programmen framgår inte alltid elevens behov och det saknas även en beskrivning av hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Vidare beskrivs ibland innehållet i åtgärdsprogrammen i termer av individanpassning istället för särskilt stöd. Elevers behov av särskilt stöd kan påverkas av de arbetssätt och de arbetsformer som en skola väljer samt skolans sätt att organisera undervisningen. För att säkerställa att elever i behov av särskilt stöd får rätt stöd behöver rektorerna övergripande och regelbundet följa upp och utvärdera det särskilda stöd som ges och påvisa om insatserna fått avsedd effekt inte bara på individnivå utan även på skolövergripande nivå.

För de elever som får sin undervisning i den särskilda undervisningsgruppen Omega fattas formella beslut om elevens placering i den särskilda undervisningsgruppen och om elevens behov av anpassad studiegång av skolområdeschefen. Skolområdeschefen är rektor för denna elevgrupp, vilket inte överensstämmer med skollagens krav. Skolinspektionen vill i sammanhanget särskilt framhålla att för elever i behov av särskilt stöd är utgångspunkten att stödsatserna ska ges i den skolenhet där eleven går. Huvudmannen är skyldig att vidta långtgående åtgärder för att tillgodose elevens stödbehov inom ramen för den ordinarie skolplaceringen. Om det finns särskilda skäl kan särskilt stöd ges enskilt eller i annan undervisningsgrupp än den som eleven normalt tillhör. Placeringen ska föranledas av elevens behov och en bedömning att dessa bäst kan tillgodoses i en särskild undervisningsgrupp. Det är elevens rektor som fattar beslut om eleven ska placeras i en särskild undervisningsgrupp. Placeringen ska regelbundet omprövas. Särskild undervisningsgrupp kan betyda undervisning i en annan gruppering inom skolenheten eller undervisning i andra lokaler med annan personal.

Författning

3 kap. 9 § och 11-12 §§ skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Umeå kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- I skolans individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen måste framgå elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i samtliga ämnen som eleven får undervisning i. Vidare måste det i planen framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Läraren ska enligt skollagen vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Vidare ska läraren sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven. Detta ställer krav på att läraren tydliggör för eleven och vårdnadshavaren vilket ansvar skolan, vårdnadshavaren och eleven har för att eleven ska nå så långt som möjligt enligt läroplanen.

Ersängsskolan använder ett digitalt stöd för individuella utvecklingsplaner (IUP) med skriftliga omdömen som är gemensamt för Umeå kommun. Utvecklingssamtal genomförs varje termin då även den individuella utvecklingsplanen (IUP) med skriftliga omdömen upprättas. Vid intervjuer framkommer att lärarna följer upp elevernas kunskapsutveckling och att eleverna får skriftliga omdömen i de ämnen som de får undervisning i. I de exempel på skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av markeras om eleven uppfyllt förväntade kunskapskrav. Förutom om kunskapskraven är uppnådda beskrivs vad eleven kan och/eller vad eleven har arbetat med under terminen.

I den framåtsyftande delen av IUP finns rubriker där det ska framgå vad skolan ska göra och vad elever och vårdnadshavare kan göra. De insatser som skolan ska bidra med för att eleven ska ges möjlighet att utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna är väldigt kortfattade. Insatserna som att "ställa mer frågor" och "hjälpa till och finnas som stöd" förekommer.

Utifrån den låga måluppfyllelsen som skolan har är det särskilt viktigt att elevernas kunskapsutveckling beskrivs och utvärderas i de skriftliga omdömena i förhållande till kursplanernas krav. Vidare ska det tydligt i elevens IUP framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

För stöd i arbetet med individuella utvecklingsplaner hänvisas till Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (SKOLFS 2012:16).

Författning

10 kap. 13 § skollagen, Lgr 11 och Läroplan för grundskolan 2011 2.4 Övergripande mål och riktlinjer, Skola och hem.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Umeå kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorerna för grundskolans årskurser 1-5 och grundskolan måste se till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten som dokumenteras. I rektorns ansvar ingår att på skolenhetsnivå följa upp och utvärdera elevernas resultat i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Vidare måste de särskilda stödåtgärder som ges utvärderas och omprövas på skolövergripande nivå.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollag och andra föreskrifter uppfylls. Enligt läroplanen har rektorn ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har även ett särskilt ansvar för att resursfördelning och stödåtgärder anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör.

På Ersängsskolan finns två upprättade dokument av skolans kvalitetsarbete, ett för grundskolans årskurser 1-5 och förskoleklass samt ett för grundskolans årskurser 6-9 och grundskolans årskurser 6-10. Enligt rektorerna och av skolans dokumentation av kvalitetsarbetet framgår att det saknas en redovisning av elevernas kunskapsresultat på skolenhetsnivå för eleverna i årskurserna 1-5 och för grundskolan. De kunskapsresultat som skolan redovisar i sitt kvalitetsarbete är resultaten på nationella ämnesproven i årskurs 6 och för årskurs 9 resultaten på de nationella ämnesproven, slutbetygen och meritvärdet efter att viss hänsyn tagits till elevsammansättningen (SALSA). Analyser av resultaten i årskurs 9 avseende de nationella ämnesproven och betyg utfall genomförs av lärare i ämnesgrupper. De åtgärder som efter analysen ska vidtas skrivs in i kvalitetsredovisningen under rubriken Mål för ämnen. Det är Skolinspektionens bedömning att rektorerna för grundskolans årskurser 1-5 och grundskolan på skolenhetsnivå måste följa upp och analysera resultaten i syfte att kunna vidta åtgärder för fortsatt utveckling. En förutsättning för att rektor ska kunna sammanställa och utvärdera skolenhetens resultat är att lärare gör bedömningar av elevernas måluppfyllelse relaterade till kunskapskraven i samtliga ämnen.

Rektorns roll är att leda detta kvalitetsarbete och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektors ansvar.

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Bedömning

Umeå kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

- Rektorerna för grundskolans årskurser 6-9 måste klargöra skolans organisation så att deras ansvarsområden blir tydliga för eleverna.
- Rektorerna för grundskolans årskurser 6-9 måste ta ansvar för eleverna i den särskilda undervisningsgruppen Omega så att skolenheternas ledningsstruktur överensstämmer med författningarnas krav.

Motivering

Enligt skollagen fattar rektorn besluta om skolenhetens inre organisation och har det ansvar som framgår enligt skollagen.

Vid elevintervjuer framkommer att eleverna på grundskolan årskurserna 6-9 inte har kännedom om vem som är deras rektor. Eleverna uppger att de har tre rektorer på skolan och benämner således också Ersboda skolområdeschef som rektor. Skolinspektionen vill betona att rektorerna tydliggör ledningsansvaret för respektive skolenhet som skollagen föreskriver så att det även blir tydligt för eleverna vem som är deras rektor.

Eleverna i den särskilda undervisningsgruppen Omega tillhör olika klasser i grundskolans årskurser 6-9. Som tidigare beskrivits är skolområdeschefen för Ersboda skolområde rektor för de elever som får sin undervisning i den särskilda undervisningsgruppen, vilket inte överensstämmer med författningarnas krav. Rektorerna för grundskolans årskurser 6-9 måste ta ledningsansvaret för de elever som får sin undervisning i den särskilda undervisningsgruppen Omega.

Författning

2 kap. 9-10 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Umeå kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Grundskolan måste erbjuda eleverna språkval i enlighet med författningarna.

Motivering

Enligt skollagen ska som språkval erbjudas minst två av språken franska, spanska och tyska. Huvudmannen ska sträva efter att därutöver erbjuda andra språk som språkval. En elev får istället för ett språk som erbjudits välja något av följande språk som språkval; det språk som eleven erbjuds modersmålsundervisning i, svenska eller svenska som andraspråk under förutsättning att eleven får undervisning i svenska eller svenska som andra språk, engelska eller teckenspråk.

Enligt intervjuer kan eleverna på grundskolans årskurser 7-9 inte välja antingen svenska eller engelska som språkval. Detta påpekades även år 2006 av Skolverkets utbildningsinspektion. Skolinspektionen vill betona vikten av att Ersängsskolan följer den gällande lagstiftningen avseende språkvalet.

Författning

9 kap. 6 § Skolförordningen.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef

Eva Edlund
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anled-

ning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).